

ul aprīķa un no turenes ul zentralo lemes eerihzibas komiteja. No wehl nefamehrito lemju peeprafijumeem pirms atteezigo lemju galigas famehrifchanas aprīķa lemes eerihzibas komitejās jafkata zauri un jawirfa tahjak tikai tee, par kuŗem eenahkufchas pahrfuhdības. Līstes par galīgi famehrifitām un galīgi peeķķirītam lemēm paleek zentralā lemes eerihzibas komitejā. Aprīķi atrodoifchās līstes war ifneegē rajonu pahrfiņeem kā peeturas materialus pee lemju ifrenteifchanas.

Zentralā lemes eerihzibas komiteja.

Peegemti zentralās lemes eerihzibas komitejas plenarfehdē 17. februari 1921. g., protokols Nr. 87., p. 1.

Pafkaidrojumi № 1945

par lemes ifrentefchanu Widfemē, Kurfemē un Sengalē.

1. Galīgi eemehrito jaunfaimneezibu un paltahwoifcho lemneeku rentes faimneezibu peeprafijumi ifpreefichami aprīķa lemes eerihzibas komitejās pehz eefpehjas līhdī fch. g. 15. martam. Wifas fchajā pantā minētās lemes, kuŗas līhdī tam laikam aprīķa komitejas buhs pee fchķihruifchas un par kuŗam aprīķu komiteju lehmumi nebuhs pahrfuhdieti, waldiba wairs neifrentēs. Scho lemju apfaimneekoifchana ul nahkoifcho faimneezibas gadu janokahrto teem, kam tās peeķķirtas. Peeķķirtās lemes galigos dokumentus warēs faņemt tikai pehz leetas ifpreefichanas un apfiprinaifchanas zentralā lemes eerihzibas komitejā.

2. Tās famehritās lemes un paltahwoifchās rentes faimneezibas, kuŗas līhdī fch. g. 15. martam wehl nebuhs aprīķa komitejā peeķķirtas, waj par kuŗam buhs eenahkufchas pahrfuhdības, kā ari wifas wehl nefamehritās lemes ul nahkoifcho gadu, ifrenteifjamas teem, kam paredfets fchās lemes galīgi peeķķirt. Teem, kuŗu leetas pahrfuhdīetas, leme ifrenteifjama pehz pahrfuhdības ifpreefichanas aprīķa komitejā. Katram, kam atteezīgā weetā leme paredfeta, tur ifrenteifjama lemes piatiba pilnīgi neatkarīgi no ta, zik wifam lemes paredfets, bet eewehrojot weenigi wifā inwentaru un zitu tur wehl pagaidam howeetojamo belemneeku wajadības. Tās lemes, kuŗas wehl newaretu apftrahdāt tee, kam wifas paredfetas, ifrenteifjamas pirmā kahrtā belemneekeem, kas fchās lemes līhdī fchim leetojuifchi, bet newar tās galīgi eeguht no ari wehl newar ul paleekamām weetām pahrzeltēs. Pehz wifem wehl pahrpalikufē leme ifrenteifjama wifem pahrejeem belemneekeem, kam inwentars buhtu, bet nebuhtu wehl galīgi paleekamu weetu.

3. Nefamehritās lemes jafahk ifrentet 7 deenas pehz wifū ifpreefichanas pagaita lemes eerihzibas komitejā, bet famehritās lemes un paltahwoifchās rentes faimneezibas tikai pehz fch. g. 15. marta. Ifrenteifchanu iidarana rajona pahrfiņis fafifā ar pagaita lemes eerihzibas komiteju, peeturotees rentneeku ifwehlē pee atteezigeem lemes peeķķirifchanas protokoleem un peeprafijumu līstem, bet rentes naudas noteikifchanā pee „Noteikumeem par walfts fondā lemju illeetoifchanu 1921./22. faimneezibas gadā” § 12.

Kur pagaita lemes eerihzibas komitejas wehl nebuhs līhdī fch. g. 15. martam ifpreedufchas, kahdeem peeprafifajeem leme paredfeta un kur to eerahdit, tur rajona pahrfiņis lēmi ifrentē pehz aprīķa lemes eerihzibas komitejas aifrahdijumeem.

Zentralā lemes eerihzibas komiteja.

Ufaizinjums.

Pagalta walfchu preekifchēdetajus un darbweifchus, kuŗus ministru presidentis ufaizinjais eerahtees 26. februari fch. g. Rīgā, luhdiu minētā deenā peenahkt eekfchleetu ministrijas ekpedizijā (Aleksandra eelā № 37/39), kur wifem eerahdis brihwu dīhwokli.

Kauzlejas pahrwaldneeks

K r u h m i n i f c h.

Pafifojums

fifū eefneegfchanas leetā par peegehādajumeem un darba ifpildijumeem.

Pehz tirdneezibas ruhpeezibas nodokļa noteikumeem, kas ifludinati „Waldības Wehlneefcha” fch. g. 1. un 2. numurā, ar mineto nodokli apleekamas neween firgotawas, fabrikas, darbnizas u. t. t., bet ari peegehādajumi un darba ifpildijumi, pee kam katrs ul atfewifchka līhguma pamata uifemts peegehādajums waj darba ifpildijums, weenalga, kahdā

kahrtībā un weidā līhgums noflehgts, ikaitas par atfewifchku pelņas ulghemumu un preekif wifā, atkarībā no faņenamās lumas, ifpehrkama tirdneezibas līhme, ifņemot noteikumos paredfetos gadījumus.

Pamatofotees ul noteikumu 74. pantu, teeifcho nodokļu departaments luhdi wifas waldības un paifchwaldības eefahdes un amatperfonas un priwatos dīellszelus eefneegt wifam fifās par wifem peegehādajumeem un darba ifpildijumeem, kas tekofchā gadā ir, waj tiks ifpilditi, tāpat ari par peegehādajumeem waj darbeem, kas ifpilditi 1919. un 1920. gados, ja par wifem līhdī fchim naw fifās dotas. Sifū neefufhtifchanas gadījumā wainigeem draud noteikumu 182. pantā paredfetais fods.

Sifās eefneedīamas ul atfewifchkam blankam, kuŗas departaments ifneedē waj iffuhta ul atteezigu peeprafijumu par welfi.

Rīgā, 15. februari 1921. gadā.

Teefcho nodokļu departamenta direktors
A. Winters.
Nodajas waditajs K. Kronbergs.
Darbwedis A. Iks.

Pamatfokolu fkolotaju fagatawofchanas kurfus

nodomats eerihkot pehz eepreekfchejas wafaras parauga ari 1921. gada wafarā tekofchās weetās: Rīgā, Jelgawā, Walmeerā, Rehieknē un Daugawpilī. Kurfu ilgums 4 mehnefchi. Noteikumi par peedalifchanos kurfos un darbu programa eefpeelta līgīhtības Ministrijas Mehnefchakīta 1-3 burtņizās fch. g. Kurfu fahkums apmehram maija mehnefcha widū.

Peeteikifchanās weetas un laiku līfifos ihpaifchi. Školu departaments.

Muhfu atfihifchanas gaita.

(Ahrleetu ministra S. Meierowiza runa Šatwerfmes Šapulzē 18. februari 1921. g.)
(Beigas.)

Warbuht fchis jautajums buhtu pilnīgi parlamentariifkā kahrtā Franzijā diskutēts, warbuht pret muhfu atfihifchanu buhtu ilteizees parlamenta wairakums, tomehr lenatā mums bija nodrofchinats labwehlīgs panahkums. Turpretim waldiba un walfts presidentis ne tikai ar wahrdēem, bet ari ar darbeem peerahdija, ka Franzija, buhdama ulfizama līhdī beidlamam brihdim fawam agrakam fabeedrotam Kreewijai, beigu beigās tomehr lapratufe, ka fchi ulfiziba ir tikufe laufta, tapehz Franzijas waldiba noftahjās muhfu puķē, un 29. dezembri tā bija Franzijas walfts, kas iffuhtija peeprafifijumus zītām leelwalftim, atfihit Baltijas walftis de jure. Tā tad pateizotees diwām latifū tautam, Italfjai un Franzijai, pateizotees wifū enerģifjai, mehš panahzām to, kas mehš tagad efam. Katrā lēmē, ifņemot Italfju, kā es jau aifrahdiju, bija diwas domas. Parlamenta domas nebija par mums. Pret mums ftrahdaja 50.000 kreewu emigrantu, darbīneeki, kas bija eebraukufchi no Amerikas. Pat Anglijā bija diwas ftrahwas: weena labwehlīga, otra, newar teikt, ka nelabwehlīga, bet tahda, kas teiza, ka jautajums atleekams. Bet Anglijas politika nemainas un tahda, kahda wifā bijufe, ta wilkīees līhdī beidlamam brihdim. Šawā laikā mums Anglija ilikās par labwehlīgu un wifā to nebuht naw mainifufe. Ja ifrahdas, ka latifū tautas noftahjās it kā pirmā weetā, tad tas ifkaidrojams ar to, ka fchis diwas tautas pehkīckņi palika labakas nekā agrak. Anglijas politika ir lefha un drofcha un tahda wifā bija ari muhfu jautajumā. Pehz tam, kad mehš bijam panahkufchi labwehlību — par Italfju naw ko runat, jo tas jau bija fkaids, kad mehš tur eebrauzām, — kad mehš atgreelamees atpakaļ ul Parifī, tad tur 22. janwari notika konferenze, kuŗā peedalifjās Leelbritanijas, Franzijas, Italfjas, Japanas un Belgifjas walftu preekifchahwi.

Muhfu jautajumu pahrrunaja 3 deenas: pirmo reil 24. janwari bel panahkumeem, otru reil 25., ari tāpat bel panahkumeem, un beidlot 26. pehz garakas pahrrunas ar poliitiweem panahkumeem, kas ifteizās tāni wirleenā, ka fchi konferenze iffakas prinzipā par Baltijas walftu ulghemifchanu. Tas bija pirmāis lehmums. Kas tad tomehr bija tee apftahkļi, kas runaja mums pretim, kas nerunaja par labu Latwijas walfts un pahrejo Baltijas walftu de jure atfihifchanai? Šchee apftahkļi ir tekofchee.

Wispirmais un pats ifwarigakais apftahkļis, kas runaja mums pretim, bija muhfu faimneezifkā fituazija, muhfu faimneezifkais itahwoklis. Ahrlemes ļoti labi pahrrēdi un pahrfiņi fcho itahwokli. Pahrrēdiot fcho itahwokli, weens otrs wisnopeetnakā kahrtā aifrahdija: juhs efat fawu walfti atbrihwofufchi, juhs prafat pehz patftahwibas, bet juhs tomehr wehl neefet peerahdijufchi fawu faimneezifko neatkarību, juhfu un Igaunijas budifchets ifchogad noflehgts ar tahdu un tahdu defizit; juhfu ifwedumi ir tik un tik reil malaki par juhfu eewedumeem; tas runā pretim juhfu atfihifchanai, jo kamehr juhs neefat peerahdijufchi fawu faimneezifko patftahwību, newar jums dot atfihifchanu, kaut gan juhs efat peerahdijufchi fawu poliitfko gatawību; juhs neefat gribejuifchi, waj neefat warejuifchi noflehgts līhgumus, kas jums ifneegu palihdīgu roku pee juhfu faimneezifkas dīhwes atjaunoifchanas un zeeifchamu ekonomifko apftahkļu radifchanas. — Tas bija weens no teem argumenteem, kuŗu mums arweenu nefa pretim un fazija, ka tas ir tas, kas runā mums pretim. Es negribu fche klahlit to, ko es ul to atbildeju — atbildes man ul to bija, un tās buhtu bijufchas katram latweetim, par to naw ko runat. — Otrs apftahkļis, kas runaja mums pretim, bija Seemejerikas tagadejā presidenta Wilfona noteiktā opolifzija. Es neāku Seemejerikas walfts, bet wifas tagadejā presidenta Wilfona opolifzija. Scho opolifzija mehš efam jutufchi ul katra foja. To mehš jutām 10. auguftā ar flaweno notu, kuŗā Wilfons apgaifmo fawu iftureifchanos pret Baltijas walftim. Šchajā notā wifch noteikti nolthajas pretim Baltijas walftu atfihifchanai. Scho Wilfona iftureifchanos mehš jutām ari Schegewā. Ari tur wifch palifojā, ka wifch fawu itahwokli, kahdu tas eegēma 10. auguftā par Latwijas un pahrejo Baltijas walftu atfihifchanu, negrofa. Wilfona notu eefneeda konferenzei. Man jafaka, ka Franzija peeprafifija Wafchingtonā par azumirkfigo itahwokli un dabuja negatiwu atbildi, kā tas bija ari gaidams.

Bet ari bel ahrleetu ministā atbildes Seemejerikas ļoti zeenitais presidentis bija turejis par wajadlīgu, palifot konferenzei fawu eefkatu, ka wifch ir noteikti pretim pret Baltijas walftu atfihifchanu. Bel fchaubam, Seemejerika repreifentē tik leelu faktoru, ka nerekifinatees ar wifū newareja. To nekawejotees ifleetoja muhfu pretineeki. Muhfu aifstahwi tomehr ar fcho apftahkli nerekifinajās glufchi weenkahrifchi tapehz, ka wifem bija noteikti finams, ka fchi poliitika pehz wifam warbuhtibam dafchus mehnefchus wehlak grofifees Baltijas walftim par labu.

Nahkoifchais apftahkļis, kas bija pret muhfu atfihifchanu, bija tas, ka paltahweja Itrihdus jautajums Itarp Polifju un Leetawu, un fchee konflikti bija par eemeflu tam, ka newareja atklahti Latwifju atfihit. Arweenu atfauzās ul Leetawas konflikteem ar Polifju, un tā ka Leetawas robeifchu jautajums ari neefot wehl iffchķirts: tad fakarā ar to efot jaatleek ari pahrejo walftu atfihifchanas iffchķirifchana. Nahkoifchais arguments, ko ulfwehra ļoti beefchi, bija tas, ka Baltijas jautajuma tuhlfiteja atrifinaifchana efot faifitā zeeifchi ar Kreewijas jautajumu. Dafchi no Latwijas tuhlfitejas atfihifchanas pretneekeem gan domaja par tofofcho Kreewifju, par agrako Kreewifju un par tagadejo Kreewifju. Bet ka wifū wifū weenā jautajumā zeeifchi fapratufchees, bija tas, ka wifū iffchķirt tuhlt newar. Tomehr trīs deenas par to jautajumu debateja un treifchā deenā, 26. janwari, mehš panahzām to, ko wehlejamees, proti: muhs weenballīgi atfina par de jure walfti. Šabeedroto kongrefa teles fadalifjās 3 daļās. Wispirms prinzipā atfihit wifas 3 Baltijas walftis, tuhlt atfihit Latwifju un Igaunifju un atfihit Leetawas atfihifchanu līhdī Leetawas Polifjas Itrihdus iffchķirifchanai un tahjak uldot fcho 5 walftu wahrdā Brianam palifot par to Latwijas meera delegazifjas preekifchēdetajam Parifē. Apgaifmojot tagad fcho jautajumu paifchu par fewi, pazehlās weens jautajums par fcho jauno walftu atteezībām ar Kreewifju. Runaja par kaut kahdeem līhgumeem ar Kreewifju, par finameem noteikumeem fakarā ar de jure atfihifchanu. Braukadams pa ahrlemem, atraidamees Schegewā, Romā, Parifē, Londonā nahzu ari fakarā ar de jure atfihifchanas dafchadu jautajumu atrifinaifchanu. Pahrrunaja par dafchadām konzeifjam, par agrakās Kreewifju un Wahzifju faim-

wifas parahdeem, par dafchadām ziladam kombinazifjam fcho leelwalftu ftrarpā. Tomehr no 24.—26. janwarim apifpreedēs galu galā atrada par wajadlīgu atfihit tuhlt muhs de jure. Līhdī arto ari nofkaidrojās jautajums par agrakeem fakareem ar Kreewifju; galīgi nofkaidrojās tas, ka mums iedewās panahkt Latwijas de jure bel kaut kahdeem noteikumeem, pilnīgi tuhru, bel kaut kahdām konzeifjam, bel kaut kahdām kombinazifjam u. t. t. atteezībā ul muhfu krimifem leeleem, waj maleem. Mehš efam dabujufchi de jure bel kaut kahdām klaufulam un mehš waram fawu nahkamību weidot tagad jau kā piluteifiga walfts tā, kā muhfu walfts interefes to prafa.

Par to nolihmi, kahda ir fchā atfihifchanai, man fcheit naw ko runat. Augftā Šapuize warbuht labak, kā es, apfinas tās tekas un nolihmi, kahda ir teefifkai atfihifchanai. Poliitfkā itabiliflazija, faimneezifkā itabiliflazija, zeeifchakas atteezības ar ahrlemem, brihwakas rokas faimneezifku līhgumu flehgifchanai ar ahrlemem, uifgemfchana tautu līgā, — tās ir ifumā dafchos wahrdos ifteiktas wispahrigās linifjas, ko mums nes un dos ari nahkotnē de jure. Par wifū fcho jautajumu runajot, es tomehr newaretu neatihmet weenu leetu — to pateizibu, kuŗu efam parahdā teemahrifemju preekifchahweem, kas ir bijufchi Rīgā un leelā mehrā ar faweem labeem raporteem palihdījuifchi muhfu atfihifchanas darbam. Mihlfch paldees teem! (Stipri aplaufi.) Tāpat ari muhfu ifuhtēem, kas ahrlemes ftrahdajufchi ļoti grufhtos apftahkļos. Ari wifū darijufchi pehz labakās pahrlēezibas, weens grufhtakos otrs weeglakos apftahkļos, lai pifeenu pa pifeenam pilnatu un nefu kopā un panahktu kopejo mehrķi par de jure atfihifchanu. Ari wifem mihlfch paldees! (Aplaufi.)

Ar to buhtu beigts ihfais pahrfikats par paifchu zejofumu un teem zeejem, ar kahdeem fchis mehrķis fafueegts. Tagad pazefjas jautajums, waj un kahdā weidā Latwijas ahrleetu poliitika nahkotnē pahrweidofoes. Mums mehds pahrmelt finamu laiku, ka Latwijai efot itkā fabeedroto orientazija, kaut gan par tahdu orientazifju paifchi fabeedrotee nefin waj buhs pahrlēezinatī. Gribu teikt, ka efam peeturējuifchees pee Latwijas orientazifjas. Mehš newaram aifmirft wifus tos fpehku faktorus, ar kuŗem nahkas un nahkfees rehķinatees. Pirmāis ir tas, kuŗu mehš nedrihkītam un newaram aifmirft, ka pateizotees fabeedroto ul wafarā brihwā Latwifja wafareja nodibinatees. Ja fabeedrotee nebuhtu bijufchi ulwarefaji, nebuhtu bijis ari brihwās Latwijas. Otrkahrt, Latwifja pehz tam, kad wifai bija dota eefpehja ļoti grufhtos un ifmagos apftahkļos nodibinat fawu walfti un kad wifā pehz tam dabuja fawu atfihifchanu no fabeedroto puķes, atfihita kā piluteifigs lozeklis pahrejo nazifju widū. Šabeedrotee ir bijufchi muhfu draugi un ar tahdu paifchu draudību, ar kahdu wifū nahkufchi mums pretim, mehš wifem atbildefim.

Pahrejojot tuwak pee tām walftim, kas mums ir kaimifos, es gribētu pakawētees pee wifam kaimifū walftim, bet pawifam ihfi. Wispirnā weetā es gribētu fazit dafchus wahrdus par Wahzifju. Wahzifja pehz fabeedroto atfihifchanas ari atifnufe muhfu walfti de jure. Par to newar buht runa, ka Wahzifja līhdī ar to ir atfinufe, ka wifā atfihit Latwifju kā teefifku, paltahwifju un neatkarīgu walfti. Bija finams pahrfieigums wifem mums, kad mehš lafifjam Wahzifjas ahrleetu walfts ministā Šimonfa runu, kuŗu wifch tureja 1. februari un kuŗā wifch runāja par barjeram. Es turu par wajadlīgu fcheit no fchis weetas fcho jautajumu paplaifchinat. Man bija faruna ar Wahzifjas walfts ahrleetu ministri, un tur wifā eefkati bija pret to, ka jaunās walftis buhtu barjera Itarp leelām faimneezifkām weenibām, kahdas ir Wahzifja un Kreewifja. Wifū wehletos, lai fchis walftis buhtu par tilteem. Protams, fchis nopeetni domatais papildinajums buhtu tikai tik tahju peenemams, ka mehš faimneezifkā līgā newaram un negribam buht par barjeru Itarp leelām walftim. Ka mehš fchā līgā par barjeru negribam buht, to mehš efam apfleezinajufchi deefgan fkaidri un noteikti ar līhgumeem, kuŗus efam noflehgufchi ar Wahzifju un Kreewifju. Mehš efam dewufchi garantifjas, kas ir wajadīgas preekifchās leetas, ko mehdi nofaukt par tiltu. Mehš gribam buht par tiltu un ne par barjeru Itarp Kreewifju un Wahzifju faim-

neezikā līgā. Tomēr buht par šitu politiskā līgā, tas buhtu deēģan grūti; jo ja mehš grībēim buht par šitu politiskā līgā, tad mums buhs jāatfakas no walts idejas, ja ne ūhogad, tad pehz 10, waj 20 gadeem. Ja mehš ūhawam ul walts idejas, tad mehš nedrīkštam buht par šitu politiskā līgā. Šah līgā mehš warbuht šipri lūdlinajamees wismal weenā līgā Holandei.

Es grību tahlak pahreēt pee otra muhtu leelakā kaimiņā Kreewijas. Beidāmā laikā wifēem labi ūnams, ka atteezibas ar padomju Kreewiju ir leelā mehrā ūllabojušās un naw nekahda eemeļa domāt, ka ūchis atteezibas nahkotnē paliktu ļaunakas. Man ūchēet, ka Kreewijas problema atrīnāchanā tuwojas ūwai iūchķirčanai. Tas ir ne tik preekich mums ween, bet ari preekich Kreewijas leetu nokahrtochanas, preekich wiū aulstrumu jautajuma atrīnāchanas leelā ūllabojušās. Tas nolihmē wismal jaunās Kreewijas republikas nōspraučanau. Ar muhtu atrīnāchanu pehz tik ilgas ūwahrtiūchanas, mehriūchanas ul weenu otru puūi ir beidlot nōsprauūtas robeūchas jaunā Kreewijā. Tas ir leels panahkums Kreewijas jautajuma atrīnāchanā. Eimu pahreezinats, ka ūchis jautajums paliks par Kreewijas jautajuma atrīnāchanu, proti, walūtikās formas atrīnāchanu, ka ūchis jautajums ewoluzijas zēļā tuwojas ūwai iūchķirčanai. Ir pilnigi ūkaidrs, ka Leelbritanija tuwakā nahkotnē nōūlehgš un paraklīs līgumu ar padomju Kreewiju. Šchis līgums nebuhs diplomatiūks, politiūks, bet tirdneezikš. Wiņa ūturs wairak waj malak wifēem ir ūnams. Bet ir ūnams, ka līdri ar ūcho līgumu Leelbritanija atrīnā tagadejo reūhimu Kreewijā, wismal par de facto waldību. Naw ne malako ūchaubu par to, ka ūchim aktam ūkōs bel kawēchanas Itālija, un ar deēģan leelu pahreezību waru apgalwot, ka nepaees ilgs laiks, kad to paūchu daris ari Franzijs, jo tagadejā Franzijs kabinetā widū ir tahdi ūoti redlami wihi, no kuūem es minēūchu kara ministri Bartū, kuūūch jau tagad ūstahjas par tuhliteju tirdneezikū ūkaru ūfahkchanu ar padomju Kreewiju. Protams, wiūūch parlamenta aprindās teek faukts par leelineeku. Bet ir ūnams, ka Franzijs kabinetā widū ir tahdas domas, kahdas walda Anglijā, ūpat Itālija. Tad buhs iūchķirts ari otrs jautajums par tagadejo waru Kreewijā. Kahda buhs wehlaū ewoluzija, par to azumirklī naw mans ūdewums runāt. Tas ir zits problems, kas neeetilpīt manos ūchis deenas ūdewumos, un par to es nerunāūchu. Bet ūkaidrs ir, ka ūchis Kreewijas problems pakahpeniūki, ūli pa ūolim tuwojas ūwai atrīnāchanai. Un tas nedos wairak it neko, ka warbuht leelaku weenlūdības radiūchanu wiū pafaulē, pretūchu apmaiņu leelakā waj malakā mehrā, bet par wiūam leetam, nodroūūchinās meeru. Tās atteezibas, kuūas Latwija ir paguwufe beidšams mehneūhos ūllabot ar padomju Kreewiju, dod eemeūu tizēt, ka ūchis atteezibas ūllaboūees ari tuwakā nahkotnē. Preekich tās tizibas ir daudl eemeūu, kuūus es nupat ūfkaūitju.

Runajot par muhtu kaimiņū ūemeļos — Šomiju, man naw daudl ko teikt. Muhtu atteezibas biūūchas weenmehrwislabakās un wiūūitakās. Jau tas akts, ka Šomija, ūchī granitā kalā ūemeļū tauta, pirmā muhs atina de jure, paliks arweenu Latwijas tautā nedēūūchanas.

Atteezibas ar Igauniju ir ūpat ūllabojušās, kā ar pahrejem kaimiņēem. Ja mums 9 mehneūchus atpakaļ atteezibas ar Igauniju bija ūoti aūas, tad tagad apūstahķji ir tik tahju nobreeduūchi, ka mehš waram tuhlju konkrēti ūtahtees pee atteezību ūllaboūchanas. Igaunija ir iūrahdiūjufe leelu intereūi par Latwiju; Igaunija informējas par Latwiju pat leelakā mehrā, nekā Latwija par Igauniju. Igaunija ir darijufe wiūu, lai ūcho draudlību pahahktu, un mums ir wehlēchanās un wajadlība ūcho draudlību mihi ar atplehūlām rokām peepemt, un mehš to dariim. Un nogatawojēes ir laiks preekich tam, lai mehš nodibinātu jo ūwas atteezibas ar Igauniju.

Es peegreēūūchos beidlot muhtu kaimiņēem deenwidos. Nupat notikuūchās ūatwerimes ūapulzes delegatū weēoūchanās Leetawā, Leetawas atrīnāchanā no Latwijas puūes de jure peeteekoūchi ūkaidri leezina par to, kahda ir muhtu politika pret Leetawu. Mehš grībām Leetawu redlet kā neatkarīgu walūti, kā mums draudlīgu walūti; mehš dariim ari nah-

kotnē wiūu, lai nahkotnē Leetawas de jure atrīnāchanā, zik tas ūtahw muhtu wahjos ūpēhkos, nahktu ari no ūbeedroto puūes un, es domaju, Leetawai newajadlēs ilgi gaidit ul to.

Es grību raat ari par muhtu atteezibām ar otru muhtu deenwidos kaimiņū — Poliju. Bel ūchaubām newar buht domu ūtarpibas par to, ka ir ūnams intereūes, kas mums ir kopīgas ar Poliju, bet preekich tuwinaūchanās, preekich politiūkas weenoūchanās ar Poliju newar aūltaūit azis atteezībā ul dalchām grūtibām. Es grībētu ūfwehrt diwas grūtibas. Pirmā ir tā, ka Polija naw nōūlehgufe meeru ar padomju Kreewiju; warbuht wiņa drihlamā to daris, bet kamēhr tas naw notizis fakts, tikmēhr tas ir par kawekli politiūkai tuwinaūchanai ar Poliju. Mehš ūnams, ka Polija ir grupas, kuūas domā par Leetawas eekorporeūchanu Polijā. Tas ūtahw pretim muhtu intereūem, un mehš, zik tas muhtu wahjos ūpēhkos ūtahwēs, dariim wiūu, lai tas nenotiktu. Leetawas-Polijas konfliktis ir nopeetas ūchķehrlis ūwahrtarpejai tuwinaūchanai ūtarp peezām Baltijas walūtim. Mehš newaram nekā zita dari, ka weit ūoti korektu un draudlīgu politiku ar Poliju. Bet mums naw eēpehjamš ūtahtees politiūkās kombināzijas ar walūtim, kuūas ir ūnami ūkti, kuūi naw noteizami un ūpēhkinami un kamēhr wiņi paltahw, tikmēhr nebuhs eēpehjamš zitu dari, kā weit korektas un draudlīgas atteezibas pret ūchim walūtim. Tiktahj tas buhtu par muhtu kaimiņēem ūemeļos un deenwidos.

Par ahrleetu ministrijas ūdewumeem ūakā diwi wahrdi. Mums waja dliģa de jure nōūtiprināchanā. Mehš eim de jure panahkuūchi, bet tagad tas mums jānōūtiprina, un ahrleetu politika paltahwēs eekich tam, ka wiņai wajaga buht pilnigi draudlīģai un wiūpahrigai, un lai to panahktu, mums ūtahw weens otrs darbs preekichā. Muhs ir atrīnāūchās 13 Eiropas walūtis, bet mehš wehlnēem aūihti no Amerikas. Un tas ir apūtahklis, ar kuūu ūoti nopeetnī jarehķinas. Mehš waram zeret, ka Seemeļamerika Latwijas de jure atrīnāchanai peegreēūis wajadlīģo wehribu. Daudl weēglaki buhs panahkama de jure atrīnāchanā no Deenwidamerikas walūtim, kuūas ir apleezinājuūchās ūwū ūirniūbu ūhegewas konferenzē, un eimu pahreezinats, ka mehš panahktim to ari no Seemeļamerikas, kad beigēes tagadejā waldiba un nahks jauna. Es eimu optimiūts un domaju, ka to mums iūdoūees dabut tad, kad nahks pee waras jaunais preūidents, kad nodibināūees jaunā waldiba, un ūnahks jaunais kongreūs. Es domaju, ka mums nahkēes faūneegt atrīnāchanu no Amerikas walūtim. Mehš nedrīkštam atduūēees ul laureem, ka no 13 Eiropas walūtim eim atūihti. Mums jānōūtiprina de jure ar wiūam eēpehjamibām, bet mums ir wajadlīģa de jure nōūtiprināchanā ari ul ahrēeni un preekich tam ir ari wehlnē otrs apūtahklis, ko ahrleetu politika mehģinājufe panahkt t. i. zeeūchaku ūiūchu nodibināchanā ar ahrwalūtim — līgumu ūlehgichanā ar zitam walūtim. Līdri ūchim formalus līgums ar mums zitas walūtis newareja ūlehg. Azumirklī mehš eim tahda teeūiūka walūtis, un tapehz tagad ari waram un tas ir muhtu ūdewums ūchahdus līgumus ūlehg. Tas buhs weens no ahrleetu politikas tahlakeem ūdewumeem, pee kam galweno wehribu peegreēūis ūaimneezikš tirdneezikēem līgumeem, jo mehš dliħwojam tahdā laikmetā, kur ūaimneezikēe jautajumi un ekonomikēe apūtahķji noteiz wiūu politiku.

Ar to es ūwū pahrikatu waru ūlehg. — Slehdlot ūcho iħo runu, es grībētu konūtatēt to, ka Latwija ir pawēkufe diwas poūmus ūwā paltahweūchanas zihņā. Pirmais bija Latwijas atbriħwoūchanas poūms, otrs — Latwijas atrīnāchanas poūms. Abas ūchis zihņas ir kronetas ar ūwū. Ja mehš eim atbriħwoti, ja ūamehrā tik iħā laikā Latwijas walūtis ir warejufe nodibināūees, ja tik iħā laikā, kā diwas gados un dalchōs mehneūhos mehš eim panahkuūchi teeūiūko atrīnāchanu, tad man ūakā, ka pehz mans pahreezibas tas, kas muhs tik aħtri pee ūwū was wēdis, ir biūufe ta weenprahūiba, kas muhs wadijufe ūchajos diwas poūmos. Tiklab zihņā pret muhtu aħrejo eēnāidneeku, tiklab zihņā un prahūibās pehz Latwijas teeūiūkas atrīnāchanas mehš bijām weenprahūitigi. Pateizotees ūchāi weenprahūitai, mums ir iūdewees tik iħā laikā panahkt

ūwū ūchajās zihņās un nōūtiprināt ūwū walūti. Mums ūtahw preekichā ūoti konplizets, ūoti grūts un ūoti garūch zihņas poūms. Wiūuwakais zihņas poūms ir ūaimneezikš dliħwes nodibināchanā, nōūtiprināchanā un iūbūħwe. Warbuht tas, ko eim redlejuūchi pirmos diwas poūmos, mums waretu noderet par mehrauklu ari ūchīnī treūchā zihņas poūmā. Ari tur ūwū gūūim aħtraki, ja mums weenprahūibas un miħleūtibas ul ūchīnī zihņām netruħks. Tomēhr ir kawēkas ūtarp ūcheem diweem poūmeem, ir ūtarpiba, kas wiņus ūchķij weenu no otrs. Es newaru ūalīhdlināt pirmo poūmu ar otru, zihņu par Latwijas atbriħwoūchanu ar zihņu par wiņas atrīnāchanu. Es dliģi nōleezu galwū to preekichā, kuūi ir iūzihņijufchi pirmo zihņu, kas ir prahūijufe tik daudl upuru. Otrā zihņas poūmā mehš warejām ūtrahdatrimādenem un ar ūwū. Un ūchīnī briħdi, taiūni ūchīnī briħdi atļaujeet ar dliģi zeenību nōleekt galwū pret teem, kas dēwa eēpehju panahkt ūwū otrs zihņā. Šcho eēpehju mums dēwa pirmāis poūms — tee, kas atbriħwoja Latwijas walūti — tā bija Latwijas armija. It iħpafchi tagad es newaru nōeēt no katedra, nepeeminedams ūos warōpus, kas preekich Latwijas politiūkās atrīnāchanas ir ūpūrejuūchi wiūdahrģako — ūwū dliħwoju. Peemineūim wiņus ūchīnī briħdi ar to, ko wiņi nefufchi preekich Latwijas! (Wiūi peezeļas.)

Preūe.

Leelineeku neweikmē Igaunijā.
„Pāwaleht“ eewetojufe 17. februari 2 raklītus par leelineeku riħzību Igaunijā. Pirmā raklītā ir runa par leelineeku aģitāziju ūtarp ūtrahdneekēem, otrā par komuniūtu partijas ūtūreūchanos igauņu parlamentā.

Pehrā pawafari ūu wafarā, kad Igaunijas ūaimneezikš ūtahwoklis biūis grūts, un ūewiūūchās raiūes dariis pahrtikas jautajums, ari ūtrahdneeku gara ūtahwoklis biūis neapmeerinats. „Tee bija laiki, kad igauņu komuniūti loloja ūawas wiūteeakās zēribas. Tee dedlģi aģiteja, lai apūtahklus ūimantotu ūwā labā un ūazētu wiūpahreju ūreiku. Tai paūchā laikā poļu fronte notika iūchķiūoūchās kaujas. Zihņū gaitu wēda ūakarā ar Igaunijas apūtahķēem, jo pehz Polijas ūakautchanas zitam robeūchwalūtim buhtu paūchām ĳakriht padomju Kreewijas klehpi. Tomēhr ūchee nōdomi nepeepildijās: Igaunijā neūzeħlās eekicheji nemeeri, un Polija palika nefadragata.

Peħz ūcheem notikumeem pagahjis labs laika ūpriħdis. Igaunijas apūtahķi groūūiūchees ul labo puūi. Šaimneezikš grūtibas, ūewiūūki pahrtikas jautajums wairs nedara tahdas raiūes, kā 7 waj 8 mehneūchi atpakaļ. Manama jau dliħwes dahrdlības maiūnāchanās.

Šchahdos apūtahķjos leelineeku aģitāzijai naw panahkumu. Komuniūtu laikraklta aūleeguma deĳi iūludinātais protelta ūtreiks iħnahza deēģan beħdigs. Oitas ūtrahdneeku aroda ūawēniba pat nōlehma iūteikt proteltu pret zentralpadomes nowiriūūchanos no ūwā teeūchā ūdewuma: ūtrahdneeku ūaimneezikš ūtahwokļa ūllaboūchanas.

Kahdus līdēkļus komuniūti leeto, lai ūatrazinātu ūtrahdneekus, redlams no ūekoūchā gadijuma: 5. februari wiūu Rewelē fabriku komuniūtiūko pulziju preekichūahwi bija ūapulzejuūchees pee kreewu guhūneeku apmaiņas komiūijas lozekļa Klemmera, kur teem dēwa aūrahdiģumus, kā ĳapeekoĳ aģitāzija. Teem eeteiza dot ūtrahdneekēem ūchahdus palkaidrojumus! Komuniūtiūkeem darbīneekēem naw ĳabaidas, tos aūūtahw padomju ūhtneeziba. Ja kahdam neweizas un to peekē, tad padomju ūhtneeziba ruhpeēes par wiņa atwabināchanā. Weens glahūūchanas zēūūch ir padomju Kreewijas pawallneezibas peepemūchanā. ĳaunakā gadijumā padomju ūhtneeziba gatawa pahtraukt diplomatiūkas ūakarus. — Par ūcheem palkaidrojumeem ūtrahdneeku aprindās runā glūūchi atklahūti. Bel tam ūtrahdneekēem apūlita ūtreika gadijumā diwahriūcha deenas alģa.

Wiūi ūchee palkaidrojumi un ūolijumi atraduūchi maū tizetaju. Tomēhr weenā leeta ĳapeegreēūch wehribā. Kad peħrā iūteūajā kahdu leelaku walūtis nōdewēju prahwu un dalcheem komuniūteem peēūpeeda nahwes ūodu, tad ar kreewu ūhtneezibas ūtarpneezību greēūas pee Igaunijas waldibas, lai teeūas ūpreedumu atzeļ. Preteĳā gadijumā draudeja nō-

nahwet kreewu eētahūchu rokās eioūhos Igaunijas pawallneekus. Dird runajām, ka ari tagad, kad Terbatā dalchi ūpeegi noteēūati ul nahwi, Kreewijas preekichūahwi riħkoūchotees ūapat kā peħr. ūapat ūnams, ka Kreewijas preekichūahwi iūneeguūchi pabalūus ūarhanarmeēūchu un zitu komuniūtiūko darbīneeku ĳimēem.

Ko tas nolihmē? Ta ir eēĳaukchanās igauņu eeklebeĳas leetas un meera lībģuma neewehroūchanā.

Otrā raklītā aūrahdiģus, ka komuniūtu partija dliħwi riħkoĳotees parlamentā, lai iūpilditu ūwū programu, t. i. „lai parlamenta katedri iūleototu aģitāzijas noluhkeem un peħz eēpehjas likta daudl ūchķehrlisūchu parlamenta likumdoūchanas darbības zēĳā“.

„Pāwaleht“ atrod, ka līdri ūchim komuniūteem naw weizees, un domā, ka ari turmak to nōdomi nepeepildīees. „Peekoĳt parlamentā aģitāziju ĳeb „runāt pa logu aħrā“, ul to igauņu komuniūtu partija naw ūpēhģa un tai truhķit ari peēdliħwojumi. Wiūs, ko wiņi līdri ūchim darijufchi, ir ūoti bahls un neoriģinals. Tee grīb ar trokiħnoūchanu kawēt parlamenta darbību. Pirmāis mehģinājums nepawifam neēdewās. No ūawas darbības parlamentā komuniūtu newar zeret leelas leetas.

Ari preūe teem naw iūdewees atrait atbalūtu. Wiņū „Rōbute Hāl“ (Apūpeeto balūs) peħdeĳā laikā eēfahka raklīt tahdā ūoni, ka teeūu eētahdes bija ūpeeltas eēĳaukēes. Waj teeūcham igauņu komuniūti wehlnē tik beħriħūūki, ka tee domā kalpot leelneezifma idejai ar to, ka nōfauz waldību par aūinsfuni un ūlāzina ĳahit tagadejo walūtis eekahrto? Komuniūtu ūarweūchu taktika un riħziba panahkufe to, ka igauņu ūtrahdneeki ieko teem ūoti wiūzinādamees un nēlabpraht.

Galwēnais eemeūis tas, ka leelneezifma zeeūokniģim, padomju Kreewijā, klahjas grūti. Zēribas ul wiūpafaulēs lozalu rewoluziju ĳalģi ūduūchas, ūaimneezikš līgā padomju Kreewija karajas peħdeĳā deēdliģā un ūahķ palehnam greētees ul līdriūūūchēģas pafaulēs eekahrūtas puūi. Igaunijā, ūapat kā Rectumciropā, leelneezifms neatrod auglģu ūemi. Tomēhr waldibas eētahdem ĳagahdā, lai walūtikā dliħwe waretu meerigi ritēt ul preekichu pa ūam ūeedem, kahdas nōspraudis pawallneeku leelakais wairums.

Mahķļa.

Nazionalais teatrs. Otrdeem, 22. februari, pulkiten 7 wakarā ūtrahdneeku iūrahdē Annas Brigader popularā drama „Iģģa“. Treūchdeem, 23. februari, otru reēi Annas Brigader komedija „Pee latweēūchu miljonāra“, kuūas pirmiūrahde bija iūpahdota. ĳugas komiūke tipi un akteerū rakūturģa ūpehle ūazehla leelu ĳautribu. — Jau ilģaku laiku atrodas ūagatawoūchanā Iģģena leelā drama „Troņa tihkotaji“. Dekoratiwo eeteħru ĳuģai pagatawoĳis O. Škulme. Šchi drama buhs atkal weens no leelakeem ūchis ūelonas ĳauneēūtudeĳumeem. — Latweēūchu akteerū aroda ūawēnibas iģģadeĳais leelais iūriħkoĳums ūchogad notiks ūeūdeem, 5. martā. Teatra birojs.

Telegramas.

(Latwijas telegrafa aģentūras aħrleemju telegramas.)
Riģā, 19. februari. Ul Kurūsees muiūchneeku pilnwarotā barona Heiģinga eēneegumu tautu ĳiģai no 13 nowembra pagahjuūchā ĳadā ar proteltu pret muiūchneezibas korporāziju ūlehgichanū un leelgruntneezibas lemju atwabināchanū tautu ĳiģas galwēnais leketars fers Drumonds atbildeis baronam Heiģingam, ka peħz wiņa eēkats eekūūinatee jautajumi eētilpīt Latwijas eekicheĳā ĳurisdikzija un naw tahdi, kahdus tautu ĳiģa war iūūriūlat.

Redaktors: M. Ahrons.

Pafaudetas
un tamdeĳ ūkaiūti par nederiģām diwas ĳiģu pafes, iūdotas no Šehmes pagalūta waldes, Tukuma apriņķi, 20. ūeptembri ūch. ĳ. ĳem № 26, ul Friūūcha Miķeĳa d. Friūūfeldta wahrdā, № 28, ul Peters Friūūcha d. Friūūfeldta wahrdā. № 754.

